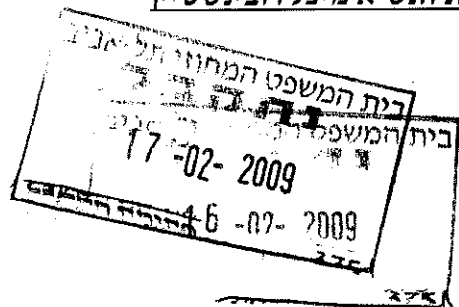

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
בשיבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 2087/08
קבוע ליום 24.2.09
בפני כבוד השופטת
סגנית הנשיא מיכל רובינשטיין

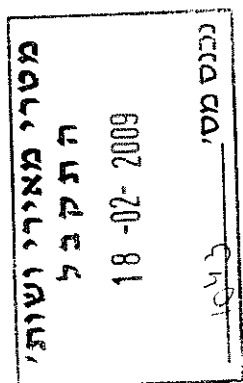
- העותרים
1. התנועה לחופש המידע
  2. יהודה גוטמן
  3. רועי פלד
  4. גיא דיין

כולם ע"י ב"כ עו"ד מטרי, מאירי ושות'
רחוב מנחם בגין 7, רמת גן 52681
טל': 03-6109000 פקס: 03-6109009

- נ ג ד -

המשיבה

מדינת ישראל - משרד הבטחון
ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)
רחוב הנרייטה סולד 1, תל אביב 64924
טל': 03-6970222 פקס': 03-6918541

תגובה מקדמית לעתירה

המשיבה, מדינת ישראל - משרד הבטחון, מתכבדת להגיש את תגובתה המקדמית לעתירה דנא.

א. מבוא: חשיפת המידע המבוקש מנוגד לדין והוא פוגע בבטחון המדינה

1. עמדת המדינה היא, כי אין לחשוף את המידע המבוקש, הן מחמת שחשיפתו סותרת הוראה חוקית מפורשת והן מפאת שהיא עלולה לפגוע בבטחון המדינה.
2. סעיף 44א' לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], תשל"ו - 1976, אשר תוקן בשנת 1995, קובע בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים כך¹:

"(א) לא ידרוש אדם ולא יעשה שימוש בכל נתון אישי
צבאי, אלא אם כן הורשה לכך בחוק, בתקנות לפי חוק זה
או בפקודות הצבא, ובלבד שהדרישה או השימוש ייעשו
למטרה שלשמה הורשה.

¹ ההדגשה כאן, ובכל ציטוט בהמשך, היא אינה במקור, אלא של הח"מ, אלא אם נאמר אחרת.

...

(ג) בסעיף זה –

"דרישה" – לרבות פניה, שמטרתה קבלת נתון אישי צבאי, על מנת לעשות בו שימוש לצרכי הפונה או אדם אחר;

"נתון אישי צבאי" – הסימול המספרי המציין את מידת התאמתו של אדם לשירות הצבאי, או מסמך צבאי הקובע כושר לשירות צבאי או את מידת ההתאמה לשירות, וכן כל נתון אחר ששר הבטחון קבע בצו לענין זה...".

3. הטעם שעמד בבסיס התיקון שביצע המחוקק הראשי, בשנת 1995, לפיו אסר על כל אדם לדרוש נתונים אישיים צבאים, אפילו אם חפץ לדעת את פרטיו שלו, הוא פשוט בתכלית: אם ציונו של כל מתגייס, על מרכיביו השונים, ייחשף לו ו/או לכולי עלמא, אזי תוך זמן קצר יידע הציבור כיצד לכלכל צעדיו ולתכנן מראש את שלבי ואופן הגיוס לצה"ל, איש - איש לפי מאווי ושאפיותיו שלו, ולא דווקא - לשון המעטה - בהתאם לצרכי הצבא.

4. התוצאה תהא קשה: התנהגותם של מיועדים לשירות בטחון (להלן: "מלש"בים") בעת היבחנם עובר לגיוסם תיגזר ותוכווון על ידי אותם הקריטריונים החסויים והעלומים עד כה, וכך יאבד הכלח על תהליך מיון כוח האדם המתגייס לצה"ל, או שלמצער - תפגע קשות יכולתו של הצבא לתכנן ולהשים את כוח האדם המיועד לגיוס.

פשיטא, שאם יהיו המידע והקריטריונים של ציוני הצבא חשופים לעין כל, אזי יוכל כל מלש"ב לנסות ולהטות את תוצאות איבחוננו, לטובת מטרתו: מי שירצה להתחמק משירות קרבי "יקלע" לתשובות ולהתנהגות ה"רצויים" לו, ומי שירצה בשירות קרבי - אפילו אינו מתאים לו - יעמיד פני מתאים, והכל בהתאם לתשובות ה"דרושות" לשם קבלת ציון מתאים לאותן היחידות. התנהגויות אלו הן רק דוגמאות להמחשת התהליך שיווצר לנוכח גילוי הקריטריונים למתן ציוני החיילים המתגייסים לצה"ל. ואולם, מה שהדיר שינה מעיני המחוקק הן לא ההתחזויות של המלש"בים, המשתמטים משירות קרבי או הלהוטים להצטרף לשורותיו, אלא התוצאה של תהליך זה, שיהפוך "מושכל" יותר: פגיעה אנושה בשלד הצבא, זה שעצמותיו מורכבות מחיילים.

ודוק: אם ליחידות צבאיות כאלה או אחרות, הן יחידות עילית והן שאינן עילית, יסתננו חיילים כאלה שאינם מתאימים להן, או שיהיו רבים שיצליחו להתחמק משירות בשורותיהן - אזי לא יוכל השלד לשאת את כובד משקל הגוף, הלוא הוא צבא הגנה לישראל, ואזי אנה אנו באים?

הדברים פשוטים וברורים: הפצת מידע וקריטריונים למתן ציוני מלש"בים יגרום לפגיעה

בהליך מיון החיילים ובהשמתם ביחידות המתאימות בצה"ל, ומכאן הפגיעה בחוסנו של הצבא, וכפועל יוצא וישיר - החשש לפגיעה בבטחונה של המדינה.

5. לא לחינם אסר איפוא המחוקק הראשי - להבדיל מהנחיות פנימיות של אגף כוח אדם בצבא, למשל - על עצם הדרישה לקבל פרטי מידע מעין אלו, כאמור בחוק שירות בטחון, לעיל, ודומה כי בדיוק מידע רגיש מסוג זה עמד לנגד עיניו של המחוקק עת קבע בסעיף 9 לחוק חופש המידע, תשנ"ח - 1998 (להלן: "**חוק חופש המידע**") את **האיסור המוחלט** על רשות, לבל תגלה מידע שגילוייו מקים "**חשש**" לפגיעה בבטחון המדינה.

6. אם לא די באמור לעיל - ולדעתנו בהחלט די - הרי שרק **לחלופין** תטען עוד המדינה, בהסתמך על הוראות סעיף 9 (ב) (1) ו - (5), כי ממילא אין עליה חובה לגלות את המידע, שכן הגילוי עלול "לשבש את התפקוד התקין של הרשות", קרי - צה"ל, ואת יכולתו לתכנן את הניהול וההקצאה של כוח האדם בתפקידים השונים בצבא. שנית, המידע המבוקש נוגע לניהול הפנימי של צה"ל ולתכנון כח האדם בו, ואין לו נגיעה או חשיבות לציבור, כיוון שהמידע איננו מעניינו של הציבור.

7. זאת אף זאת: המדינה אינה מחוייבת לגלות את המידע המבוקש, גם מטעמים **חלופיים ומצטברים** שלפי הוראת סעיף 10 לחוק חופש המידע, הואיל והענין הציבורי, קרי - אינטרס השמירה על בטחון המדינה (תכנון ובניין הכוח הצבאי), גובר - עשרות ומאות מונים על הענין האישי והציבורי בגילוי המידע, שהוא זניח ממש, בכל הכבוד, בהשוואה לאינטרס הציבורי, ואחת היא לנו אם בעותר יחיד עסקינן, או בגוף ציבורי.

8. הנה כי כן, המדינה נהגה בהתאם להוראות חוק חופש המידע, **האוסר עליה לגלות את המידע המבוקש, כמצוות הוראות סעיפים 9 (א) (1) ו - 9 (א) (4) לחוק, המדברים באיסור כאמור הנובע מחשש לפגיעה בבטחון המדינה ומפאת איסור על פי כל דין (במקרה דנא - חוק שירות בטחון)**. רק לחלופין ובמצטבר תטען עוד המדינה, כי אינה **חייבת לחשוף המידע המבוקש, וזאת לנוכח הוראת 9 (ב) (1) ו - 9 (ב) (5) לחוק, המדברים על מידע שגילוייו עלול לשבש את התפקוד התקין של הצבא או את יכולתו לבצע את תפקידיו, וממילא מדובר במידע הנוגע לניהול פנימי של הצבא, שאין לו חשיבות אמיתית לציבור, בהתאמה**.

9. ועתה, משהתמונה ברורה, וברי כי דין העתירה להידחות, נפרט קמעה את העובדות ששימשו בסיס לנאמר לעיל.

ב. רקע עובדתי: על מדד הקב"א ועל מערך המיון בצה"ל

10. העותרים 2-4 ביקשו לקבל לידיהם את הסימולים המספריים המבטאים את ציוני הקב"א (קבוצת איכות) והדפ"ר (דירוג פסיכוטכני ראשוני) אשר ניתנו להם במהלך המיון לשירות בטחון. כפי שיוסבר מיד להלן, עתירה זו נסובה אודות **ציון הקב"א** של העותרים. המדינה, סירבה, כדת וכדין, למסור לעותרים את מבוקשם, ומכאן העתירה.

11. **מדד הקב"א – מטרתו ושימושינו.** כלי המיון בו עוסקת עתירה זו משמש את רשויות הצבא לשם התכנון המקצועי של כוח האדם והקצאתו היעילה לצורך הבטחת מערך איכותי, שיעמוד במשימות הקשות והמורכבות שהצבא מתמודד עימן בעיתות שלום כבעיתות מלחמה. על המטרה הבלעדית לקביעתו של מדד הקב"א ניתן ללמוד מלשון הוראת קבע מתקני אכ"א קד-05, אשר מהווה פקודה מחייבת בצבא² (להלן: "הוראת הקב"א"), כדלקמן:

"מטרה

1. ציון הקב"א הנו מדד איכותי, המשמש כלי עיקרי לתכנון הקצאת כוח אדם, גיוסו ושיבוצו בצה"ל. הקב"א משמש ככלי מיון ראשוני עיקרי לאיתור ומיון ליעדים נבחרים, על פי נקודות חתך קבועות מראש.

2. ציון הקב"א ילווה כל חייל החל משלב היותו מלש"ב ועד לסיום שירות החובה שלו בצה"ל.

3. ציון הקב"א במתכונתו הנוכחית נמצא בשימוש החל משנתון ההתייצבות '84.

שימושים עיקריים

ציון הקב"א משמש לתכנון כוח האדם השנתי והרב-שנתי של צה"ל, כפי שנקבע על ידי חטיבת תומכ"א."

12. עינינו הרואות, כי מטרתו של כלי ציון הקב"א הן תכנון הקצאת כוח אדם, גיוסו ושיבוצו בצה"ל. ציון הקב"א משמש לתכנון כוח האדם השנתי והרב-שנתי של צה"ל. לאור זאת, ציון הקב"א של אדם מסוים ידוע אך ורק לאותם גורמים האחראיים על גיוסו ועל שיבוצו בצה"ל, במסגרת התכנון הכללי של כוח האדם בצבא. המטרות והשימוש של ציון הקב"א, כפי שפורטו לעיל, מהווים חלק ניכר מן הבסיס והליבה של בניין הכוח בצבא וניהולו.

13. בהתאם לסעיף 2 להוראת הקב"א, הציון מלווה את החייל רק עד סיום שירות החובה שלו. החל משלב זה, משמש הנתון לצרכי מחקר בלבד. אדרבא: עבור קצינים וחוגרים העוברים לשירות קבע, נמחק נתון הקב"א מהרישומת האישית בצה"ל, והוא אינו מהווה עוד כל שיקול במהלך שירותם. ללמדך, כי נתון הקב"א אכן משמש רק כלי לאבחון והשמה של מלש"ב עובר לגיוסו, ובמקרים מסוימים - בעת שירות החובה, אך לא מעבר לכך.

² ראו סעיף 2 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו - 1955.

14. **מרכיבי מדד הקב"א.** ציון הקב"א בנוי ממספר מרכיבים המבוססים על אבחונים המבוצעים על ידי מערך המיון בצה"ל ועל סוגי מידע המתקבלים בידי המערך על פי דין, כמפורט בסעיפים 4-6 להוראת הקב"א: הצה"ר, הצד"כ והדפ"ר. להלן נתרגם את המונחים הצבאיים הסתומים הללו לשפת בני-אנוש.

א. **הצה"ב** (ציון השכלה ראשוני) - הינו ציון האומד את רמת ההשכלה. הצה"ר משקלל את מסלול הלימודים ומספר שנות הלימוד של מלש"ב, כך שמסלול בגרותי מלא עם 12 שנות לימוד, ללא הבדל בהרכב מקצועות הבגרות, מקנה את הציון המקסימאלי. צה"ר של מלש"ב שהתחנך במסלול לימודים שאינו בהנחיית משרד החינוך נקבע על-סמך מבחן ידע מיוחד. הצה"ר נסמך גם על הצהרת המלש"ב.

ב. **הצד"כ** (ציון דירוג כללי) - נקבע על-פי ראיון אישי הנערך לגברים בלבד (למעט חריגים) בלשכת הגיוס. הראיון מבוצע על-ידי מאבחנת פסיכוטכנית שהינה חיילת בשירות חובה. הצד"כ מהווה אומדן ליכולת הסתגלות למערכת הצבאית ולשירות בצה"ל בכלל, ולתפקידי לחימה בפרט. משקלם של מרכיבי הצד"כ נקבע מעת לעת בכפוף למעקבים ומחקרי תוקף. יודגש, כי לא כל המיועדים לשירות בטחון עוברים ראיון צד"כ. כך למשל, בעלי משפחות, מתנדבים או מי שאין לו שליטה מספקת בשפה העברית אינו משתתף בראיון לקביעת צד"כ.

ג. **הדפ"ר** (דירוג פסיכוטכני ראשוני) - נקבע על-פי מערכת מבחנים אותם עובר המלש"ב בלשכת הגיוס. מלש"בים עוברים סוגים שונים של מבחנים, בהתאם לרמת השפה העברית השגורה בפיהם.

15. חישוב הקב"א מתבצע על בסיס שקלול שלושת המרכיבים דלעיל ולאחר תיקונום. למלש"ב שלא נקבע לו צד"כ, משוקלל הקב"א על בסיס הדפ"ר והצה"ר, כאשר קיימות נוסחאות למקרים חריגים אחרים. התקנים ונוסחאות השקלול נמצאים תחת בקרה מחקרית שוטפת והם מתעדכנים מפקידה לפקידה.

16. מרכיבי הקב"א משמשים לתכנון כח האדם בצה"ל, וככאלו הם מושפעים מצרכי הצבא. לאור זאת, התפלגות המדדים מתעדכנת מעת לעת, כאמור, והיא איננה קבועה לאורך שנים.

17. פסקה ו' להוראת הקב"א מפרטת ערכה של כללים ברורים לעניין הגשת בקשות ערעור ושינוי על ציון הקב"א. הפסקה מתווה את השיקולים השונים שעל מערך המיון לשקול, וכך היא קובעת אילו מסמכים ניתן להגיש על מנת לבקש אבחון נוסף.

18. תחת עינו של מערך האבחון בצה"ל עוברים כ- 70,000 מלשבי"ים מדי שנה, להם מתבצע אבחון שבסופו נקבע להם ציון קב"א. על בסיס הנתונים הכלליים של מערך האבחון נקבעים נתוני סף הגיוס (כלומר, נקבע הסף או הרף המינימאלי של נתונים אישיים

לגיוס), ובהתאם "נחתכים" גם היקפי הגיוס ואי-הגיוס בכל שנה. קביעת סף הגיוס מבוססת על יציבות בהתפלגות נתוני הקב"א והדפ"ר של כלל המלש"בים, ועל כן נדרשים לצה"ל נתונים תקפים ומהימנים לאורך זמן.

19. כיום מגיעות בין 1,700-1,900 בקשות ערעור של מלש"בים על ציון הקב"א, בכל שנה. הואיל וציון הקב"א אינו ידוע למלש"בים ו/או לחיילים, הרי שערעורים מוגשים על ידם לאחר שמקצועות או מסלולים מסוימים בהם היו חפצים להשתבץ - אינם מוצעים להם במסגרת הליך הגיוס. הגורמים המוסמכים בודקים - על פי הפקודות - את נתוניו של כל מאובחן מערער, על-מנת להחליט אם יוכל לעבור אבחון נוסף. רק עשרות בודדות בלבד של בקשות לאבחון חוזר מאושרות בכל שנה, וכל זאת - כאשר ציון הקב"א חסוי ואיננו ידוע למבקש הערער.

ג. הטיעון המשפטי: חל איסור כפול על גילוי המידע המבוקש

20. עמדת המדינה היא, כאמור, כי מתחת לבקשה שובת הלב לכאורה ("מדוע לא יוכל אדם לקבל את ציונו שלו, ועוד בעידן של חוק יסוד: כבוד האדם וגו'...?") - טמון מוקש מסוכן, שלא לחינם זכה להתייחסות מיוחדת ולאיסור מפורש מפי המחוקק הראשי, בכבודו ובעצמו.

21. ציטטנו כבר, לעיל, את הוראת סעיף 44א' לחוק שירות הבטחון, המטילה ווטו על עצם העלאתה של דרישה מאת פלוני לקבל את ציון הקב"א (סעיף 2, לעיל). מכאן נובעת איפוא התבססותה האיתנה של המדינה על הוראת סעיף 9 (א) (4) לחוק חופש המידע, הקובע כך:

"רשות ציבורית לא תמסור מידע שהוא אחד מאלה:

.....

(4) מידע אשר אין לגלותו על פי כל דין."

הואיל ובמקרה דנא אוסר הדין, חוק שירות בטחון, על מסירת המידע לעותרים, הרי שלמעשה כבר כאן וכבר עתה - דינה של העתירה להידחות.

22. אל הוראת סעיף 9 (א) (4) לחוק חופש המידע מצטרפת גם הוראת סעיף 9 (א) (1), המורה כי רשות ציבורית בוודאי שלא תמסור מידע הנופל בהגדרה הבאה:

"מידע אשר בגילוי יש חשש לפגיעה בבטחון המדינה,

ביחסי החוץ שלה, בבטחון הציבור או בבטחונו או בשלום

של אדם;"

23. גילוי נתון הקב"א לעותרים בוודאי שמקים חשש לפגיעה בבטחון המדינה. גילוי המידע לעותרים יחייב את גילוי המידע לכלל בני-האדם שלגביהם קיים מידע דומה בידי צה"ל. כתוצאה מכך, תיפגע באופן קשה וממשי יכולתו של צה"ל להגשים את מטרותיו של מדד

הקב"א, שהובאו לעיל, ולהשתמש בו כראות.

אם ייפגע מערך האבחון של צה"ל ותיפגע השמת כוח האדם בו, ייפגע הארגון עצמו, ובהכרח שיש חשש מוצק כי תפגע גם השמירה על בטחון המדינה, המשימה העיקרית עליה מופקד צה"ל.

24. לא למותר לציין את הברור מאליו: בטחון המדינה הוא אינטרס ציבורי מובהק וראשון במעלה, והוא מהווה ערך בפני עצמו, כפי ששנה כבוד הנשיא (בדימוס) ברק בבג"צ שניצר³ הידוע:

"ללא ביטחון אין קיום למדינה, ואין קיום להסכמה החברתית עליה היא בנויה. ממילא אין קיום לחירויות היחיד שהמדינה נועדה להגשימן. מכאן מרכזיותם של ערכי הביטחון במכלול ערכיה של שיטת המשפט".

25. כפי שעולה מן ההסבר על מדד הקב"א שהובא לעיל בהרחבה, גילוי המידע לעותרים, ובמיוחד לעותר 2, יחייב את גילוי המידע בהתאם לכלל המלש"בים. יש לציין כי גם לדברי העותרים "עתירה זו עוסקת בזכותו של כל חייל או מועמד לשירות ביטחון לבקש ולקבל את נתוני האישיים" (סעיף 52 לכתב העתירה; ההדגשה שלי - ש.ב.).

26. אמרנו כבר: גילוי ציון הקב"א לכל מלש"ב יביא לכך כי המלש"בים יוכלו ללמוד על תוכן האבחון ועל משקל מרכיביו של המדד. גילוי זה יוביל הלכה למעשה להסרת מעטה החיסיון מעל מדד הקב"א בצה"ל, ולידיעה רחבה לגביו בציבור בכלל, ובקרב המלש"בים בפרט.

27. אם ימסרו ציוני הקב"א ומרכיביו לכלל המיועדים לשירות בטחון, קיים חשש כי יצטבר בידי הציבור די מידע שיאפשר פענוח במידה קרובה למדי של דיוק של אופן חישובם של הקב"א ורכיביו. הבנה זו של מלש"בים את מדד הקב"א על חלקיו השונים, עשויה להביא לכך שמלש"בים מסוימים יתאימו את התנהגותם בעת המבחנים לתוצאת הקב"א אותה הם מבקשים להשיג, ובכך תיפגע מטרתו העיקרית של הכלי - מיון כח אדם לפי צרכי הצבא.

בתוך עמנו אנו חיים, כמאמר הקלישאה; איזה מלש"ב לא ינסה להתאים את התנהגותו, תשובותיו ו"קורות חייו" לתפקיד אליו הוא מייחל, או חלילה - מזה שהוא מנסה להתחמק הימנו? ברי שכל מלש"ב סביר ינסה להטות את תוצאות האבחון בהתאם להעדפותיו האישיות: בין אם בכדי לנסות ולהתחמק מגיוס על-ידי השגת תוצאה שאיננה עוברת את סף הגיוס (או הסף ליחידות קרביות), ובין אם על מנת לשפר את סיכויו להגיע לתפקידים מיוחדים בעלי דרישות פסיכוטכניות גבוהות, ובין אם כדי להשיג תוצאות

³ בג"ץ 680/88 שניצר ואח' נ' הצנזור הצבאי הראשי ואח', פ"ד מב(4) 617, 629.

שיגדילו את סיכוייו להשתלב בתפקיד בו הוא חפץ לשרת, גם אם אינו תואם את נתוניו האישיים. בין כך ובין כך, התוצאה תהא קשה: החלטות הגיוס והשיבוץ תהיינה מוטעות ומבוססות על מידע שגוי אשר נמסר כאמור מתוך כוונה להשיג תוצאה מסוימת באבחון, שאיננה משקפת את המציאות.

28. כל אחד מהמקרים האמורים לעיל הוא הרה אסון, פשוטו כמשמעו, וההשפעה השלילית על בטחון המדינה ניכרת וברורה. מחד גיסא, מלש"בים הכשירים לשירות יצליחו להתחמק ממנו, באופן שייצור הפלייה בינם ובין אלו המשרתים בצבא, ובעיקר קריטית הפגיעה במערך ובכמות כוח האדם הכשיר בצבא. מאידך גיסא, בעלי "מוטיבציה מוגברת" להשתבץ בתפקידים מובחרים בעלי דרישות גבוהות "ישיגו" תוצאות אבחון שאינן תקפות ומהימנות, כך שבסופו של דבר ישובצו בתפקיד בלא שיש להם את הכישורים הנדרשים, וקיים חשש ממשי שלא יוכלו למלא את תפקידם בשעת מבחן, ואין צורך להכביר מילים על אופי "שעת המבחן" הצבאית, שהרי מדובר בדיני נפשות.

29. גילוי המידע עשוי להוביל אפוא לפגיעה אנושה בתכנון כוח האדם בצה"ל, ובקבלת ההחלטות ביחס לגיוס ולשיבוץ בצבא. מכאן, הפגיעה במוכנותו של צה"ל, ובכשירותם של חייליו בסדיר ובמילואים לבצע את תפקידם. פעילותו של צה"ל מושתתת על יכולתו לנהל את כוח האדם שלו באופן מקצועי וחופשי, ובהתאם לצרכיו הבטחוניים. פגיעה במקצועיות ובמהימנות תכנון כוח האדם בצה"ל תפגע ביכולתו לבצע את תפקידיו, על-מנת לתת מענה לאיומים הבטחוניים על מדינת ישראל. מדובר בפגיעה קשה ומשמעותית באינטרס הציבורי של השמירה על בטחון המדינה.

30. לסיכום נקודה זו, חשיפת ציון הקב"א ומרכיביו, בצד מיפוי החלטות השיבוץ בפועל, יוכל לחשוף את צרכי הצבא, שגרות השיבוץ, תהליכי קבלת ההחלטות וכפועל יוצא לאפשרות הטיה של הנתונים על מנת להשתבץ או להימנע משיבוץ ביעדים מסויימים. עצם חשיפת הנתון תגביר את רצון הפרט להטות את ציוניו בצורה לא מהימנה ובאופן שתקדם את "ענייניו". מובן, כי מצב דברים זה אף עלול לפגוע בפגיעה משמעותית במהימנות ובתוקף כלי ההערכה ותוצאות האבחון אשר ייצרו טעויות בהחלטות השיבוץ וכנגזרת מכך בתפקודה של המערכת הצבאית.

31. **יודגש:** על מנת להימנע ממסירת המידע לפי סעיף 9(א) (1) לחוק חופש המידע, אין צורך להראות כי מסירת המידע תגרום **בוודאות** לפגיעה בבטחון המדינה. די אם קיים **חשש** לפגיעה כאמור כדי להפוך את מסירת המידע לאסור. במקרה דנא, לנוכח הנזק הבטחוני הפוטנציאלי החמור - פגיעה אפשרית משמעותית ביכולתו של הצבא להציב חיילים בתפקידים המתאימים ליכולותיהם האישיות - ברי כי יסוד "ה"חשש" מתקיים גם מתקיים כאן, כאמור לעיל.

32. אשר על כן, נוכח כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט לקבוע כי אסור לה, למדינה, לגלות את המידע המבוקש, הכל כאמור ולפי **שתי** החלופות המתבססות על **שני** הסעיפים הרלוונטיים בחוק חופש המידע, האוסרים על גילוי מידע שנאסר על מסירתו בדין, ועל

גילוי מידע שיש חשש שיביא לפגיעה בבטחון המדינה.

ד. לחלופין ובמצטבר: משרד הבטחון אינו מחוייב למסור את המידע לעותרים

33. הראינו לעיל כי על המדינה חל איסור ברור ומפורש להעביר את המידע למי מהעותרים; להלן נראה, כי לאיסור הכפול דלעיל מתווספים נימוקים נוספים, אף הם כבדי משקל, המלמדים כי על המדינה אין כל חובה לגלות המידע לעותרים (אם נתעלם לרגע מן האיסור לגלותם).

34. סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע כולל רשימה של נושאים, שלגביהם לא חלה חובה על רשות למסור מידע. לענייננו קובע הסעיף כך -

"רשות ציבורית אינה חייבת למסור מידע שהוא אחד

מאלה:

(1) מידע אשר גילוי עולל לשבש את התפקוד התקין של

הרשות הציבורית או את יכולתה לבצע את תפקידיה;

.....

(5) מידע הנוגע לניהול פנימי של הרשות הציבורית שאין

לו נגיעה או חשיבות לציבור."

35. החוק נותן איפוא ביד משרד הבטחון שיקול דעת להחליט, אם לגלות מידע מבוקש אם לאו, וזאת - לנוכח איזון של שיקולים ואינטרסים אחרים (ונדגיש שוב: רק אם נתעלם לרגע, ורק לצורך הדיון, מן האיסור החוקי למסור את המידע לעותרים, כאמור לעיל).

במקרה דנא מבוססת החלטת המדינה על שני אדנים: ראשית, העובדה כי גילוי המידע המבוקש עולל לשבש את תפקודו התקין של צה"ל ואת יכולתו לבצע את תפקידיו (ובכך גם לפגוע בבטחון המדינה, טיעון אותו העלינו בפרק הקודם); ושנית, היות המידע המבוקש מידע הנוגע לניהול הפנימי של צה"ל, ואשר אין לו נגיעה או חשיבות לציבור.

36. ניתנת האמת להיאמר, כי ההישענות על הוראות סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע אינה אלא פריטה לפרוטות של האינטרס הציבורי ה"גבוה" יותר, החולש על עתירה זו, הלוא הוא - השמירה על בטחון המדינה. ודוק: הפגיעה הקשה בהתנהלות צה"ל כרשות תפגע ביכולתו לממש את מטרת קיומו, קרי - להגן על המדינה, בהתאם לחובתו על-פי הדין והשכל הישר, כמוסבר להלן.

37. **שיבוש התפקוד התקין של צה"ל**; מעבר לשיבוש האבחון בידי המלש"בים, עליו כבר עמדנו לעיל, הרי שהחשיפה תוביל לעלייה עצומה בהיקף הערעורים על קביעת הקב"א, באופן שיפגע באופן קשה בתפקוד מערך המיון. הצורך לבצע כמות גדולה של מבחנים חוזרים, יחייב את מרכז מדעי ההתנהגות בצה"ל להקים מערך שלם, נוסף, שייאלץ לפתח גרסאות שונות של מבחנים, על מנת למזער את יכולת השיבוש שלהם על-ידי המלש"בים,

וכיוצא באלה בעיות.

- א. היקף גדול של ערעורים על ציון הקב"א יגרום, כשלעצמו, לחוסר יציבות בנתוני הקב"א והדפ"ר, ויביא לשיבוש חמור וקשה בתכנון כח האדם בצה"ל, כיוון שלא ניתן יהיה להתבסס על אותם נתונים בהתאם לנדרש, כפי שהוסבר לעיל.
- ב. לחשיפת מדד הקב"א תהא השלכה חמורה עוד בהרבה, שתנבע מפגיעה במעמדם של יחידות ותפקידים צבאיים, אליהם משובצים חיילים בעלי ציון קב"א נמוך יחסית. מי יסכים להדבקת "אות קין" על מצחו כתוצאה משירות ביחידות מסוימות, המאופיינות בקב"א נמוכה, או למצער - נמוכה יחסית לאחיותיה?
- ג. למותר לציין עוד, כי חשיפת מדד הקב"א תחשוף את חלוקת כח האדם בצבא על-פי אותו ציון. הדבר יוביל גם לפגיעה קשה ומיותרת בכבודם של חיילים אשר להם ציונים נמוכים יחסית, והמשרתים בתפקידים המתאימים להם. יחידות צבאיות יתויגו על ידי נתוני הקב"א, תיוג אשר יביא לירידת המוטיבציה לשירות ביחידות אלו וכתוצאה מכך יקשה על מערכי הגיוס והשיבוץ למשוך או "להביא" אליהן מלש"בים חדשים. במצב זה לא יתאפשר לצה"ל לתפקד כראוי, ולעשות שימוש מספק בכל תפקיד ויחידה הלוקחים חלק בפעילותו.
38. שורה תחתונה: גילוי המידע המבוקש לעותרים, ולפיכך לכלל המלש"בים, יביא לחוסר-יציבות בתכנון כוח האדם בצה"ל, לפגיעה באיכות ובתהליך קבלת החלטות הגיוס והשיבוץ בצבא, ובמעמדם של חיילים, תפקידים ויחידות בצבא. אי לכך, גילוי המידע עלול לשבש באופן חמור את תפקודו התקין של צה"ל, ואת יכולתו לבצע את תפקידיו.
39. נוכח כל זאת, מאליה דרשת הקביעה כי אין המדינה חייבת לגלות את המידע המבוקש לעותרים, בהתאם לסעיף 9(ב)(1) לחוק חופש המידע, ואדרבא - ראוי וחיוני שלא תגלהו, וכך מתבקש בית המשפט הנכבד להורות.
40. **הקב"א כמידע הנוגע לניהול הפנימי של צה"ל**; סעיף 9(ב)(5) לחוק חופש המידע קובע, כי אין חובה לגלות מידע הנוגע לניהול פנימי של הרשות כאשר אין לו נגיעה או חשיבות לציבור. סעיף זה עוסק בנהלי עבודה וכללי עזר המשמשים את הרשות על-מנת להפעיל את סמכויותיה.⁴ לפיכך, משרד הבטחון אינו מחויב לגלות את המידע המבוקש לעותרים.
41. דומה כי לא יכולה להיות מחלוקת כי העתירה דנן עוסקת באינפורמציה המתייחסת באופן מובהק לנושא הניהול הפנימי של הרשות, במקרה זה - הצבא. נתוני הקב"א הומצאו, שוכללו ושוקללו על ידי הצבא על מנת לשמש את גורמי תכנון כוח האדם בצבא, ולא את המלש"ב או החייל. תכנון כוח האדם מהווה, ללא כל ספק, נושא רגיש הנמצא

⁴ פרופ' ז' סגל, הזכות לדעת באור חוק חופש המידע, ההוצאה לאור של לשכת עורכי הדין, התש"ס - 2000, עמ' 208 (להלן: "סגל").

בליבת ההתנהלות הפנימית של כל צבא. כפי שהוסבר לעיל, גורמי הצבא חייבים לעסוק בנושא זה באופן בלעדי ועצמאי, מבלי לתת למלש"ב או לחייל אפשרות להתערב בו, זולת האפשרות ה"ישירה" של השתתפות באבחון הצה"לי, עובר לגיוס המלש"ב לשירות.

42. נוכח האמור לעיל, הרי ברי שהמידע נשוא העתירה אינו אלא מידע הנוגע לניהול הפנימי של צה"ל והאחרון אינו חייב - בהתאם להוראת סעיף 9(ב)5 לחוק חופש המידע - לגלותו לאיש.

ה. **בית המשפט העליון כבר פסק כי איזון אינטרסים בנדון מכתוב את זחייתה של העתירה**

43. ניתנת האמת להיאמר כי לא ברורים לנו די הצורך האינטרסים השונים של העותרים השונים בקבלת המידע המבוקש על ידם, אולם הואיל ומדובר בענין סובייקטיבי גרידא, אין בדעתנו להתעמת או להעמיק חקר בנדון. לגבי דידנו, ממילא, אין נפקא מינה אם רוצה מאן דהוא לערער על הציון קב"א שלו, או שמא הוא "רק רוצה לדעת ולהשוות", או שסתם בוער בעצמותיו חופש המידע. בין כך ובין כך אחת היא לנו: אינטרס בטחון המדינה והניהול התקין של הצבא גובר ומעפיל על כל אחד מן הטעמים דלעיל.

44. יפים לעניינו קביעותיו הברורות והחד-משמעיות של כבוד בית המשפט העליון מפי כבוד הנשיא שמגר⁵, כהאי לישנא:

"... יש מקום לאבחון בין מינוי של אזרח לבין מינוי צבאי כפשוטו... מהו מרווח הסמכויות של הצבא בבואו לאייש תפקיד צבאי ביחידה צבאית על-ידי מי שמשרת בשירות סדיר. לעניין זה לא יכול להיות ספק ספיקא בכך, שעניין כגון זה מסור לחלוטין לשיקול-דעתן של הרשויות הצבאיות הנוגעות בדבר. המערכת הצבאית בנויה על אדני ההירארכיה הפיקודית, בה נקבעים ההסדרים מכוח הסמכות המוקנית לרשויות הצבאיות לדרגיהן, ובכך ההבדל המהותי ביותר בינה לבין כל מסגרת ארגונית אחרת בשירות המדינה. אין להעלות על הדעת, כי בכל הנוגע למינוי נושאי תפקידים צבאיים לסוגיהם יהיה על הרשויות הפיקודיות בצבא עולו של גורם כלשהו, שאינו בין אלו, להם כפופה המערכת הצבאית מכוח הוראותיו של חוק-יסוד: הצבא. מבחינה זו אין מקום לאבחנות בין יחידות הנמנות עם הדרג המסותר, הדרג המסייע או דרג השירותים; יחידה צבאית כשמה כן היא, וכל עוד לא

⁵ בג"צ 676/82 ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל ואח' נ' ראש המטה הכללי ואח', פ"ד לז(4), 105, 114.

**הוטלה הגבלה מפורשת כחוק על דרך ניהולה ועל
האחריות לגביה... דין כל אחת מהן הוא דין אחד.**

45. הנה כי כן, טענות העותרים ביחס לסיבת גילוי הקב"א למאן דהוא, בין מפאת "אינטרס אישי" של מי מהעותרים או "אינטרס ציבורי" (כי כל העם צבא וכו', כאמור בסעיף 53 לעתירה) - אינו יכול לעמוד, והוא נדחה, מניה וביה, גם נוכח קביעותיו הנחרצות של בית המשפט העליון הנכבד, לאמור - מינויים ואיוש כוח אדם בתוך צה"ל, על כל נגזרותיו ופעולותיו - הן ענייניו של צה"ל, ושל צה"ל בלבד.⁶

1. טרם סיום, טעות ביד העותרים: חסיון הקב"א חל גם על הפרט נשוא הציון והוא בשום אופן אינו מוגבל למידע רפואי בלבד

46. העותרים מנסים לתקוף את הוראת סעיף 44א' לחוק שירות בטחון והם יורים לעברו שני חיצים: א. טענה ראשונה, לפיה החיסיון על ציון הקב"א של כל עותר לא חל כלפי העותר עצמו; ב. החיסיון דנן נוגע רק למידע רפואי, ולא לציון הקב"א נשוא עתירה זו. עם כל הכבוד, הפרשנות היצירתית דנא לא יכולה לעמוד, כמובהר מיד להלן.

47. סעיף 44א' לחוק שירות בטחון קובע - בלשון פשוטה וברורה - חיסיון כלפי כל אדם, ולא רק כלפי מעבידים (למשל) - על נתונים אישיים צבאיים. חיסיון זה חל גם כלפי האדם שאותם נתונים נוגעים לו. תכליתו זו של החיסיון נובעת מכך שהנתון איננו אישי, כי אם "אישי-צבאי", כלשון החוק. כפי שהוסבר לעיל, ציון הקב"א נועד לשמש את מטרותיו הביטחוניות של צה"ל, ולא את אלה של הפרט נשוא הציון.

קביעה זו של המחוקק עולה בקנה אחד עם כל תכליותיו של ציון הקב"א ועם הנזקים שעשויים להתרחש אם ציון הקב"א ימסר לציבור הרחב.

48. העותרים טוענים כי פרשנות זו תוליך ל"תוצאה אבסורדית", שתעמיד כל אדם המבקש את הנתונים "בחזקת מי שעובר על החוק". אכן, אדם הפונה בדרישה לקבל נתון אישי צבאי פועל, לכאורה, באופן שאיננו עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 44א' לחוק, אולם ברי כי כוונת המחוקק לא היתה לשלוח פונה כאמור לבית האסורים עד ליומו האחרון, אלא להדגיש את עומק האיסור בעיסוק הפומבי בנתונים אלה, והרי הדברים ברורים.

49. גם הטענה השניה של העותרים, כאילו החיסיון חל על עניינים רפואיים בלבד - איננה נכונה. ודוק: סעיף 44א' לחוק שירות בטחון מדבר - במפורש - לא ב"מידע רפואי", אלא בכל "נתון אישי צבאי" כהגדרתו באותו סעיף. באותה הגדרה לא נכתב כי מדובר במידע רפואי בלבד, ולמעשה, הסעיף אינו עוסק במידע רפואי, כלל וכלל. ההגדרה דשם היא מקיפה, וכוללת כל נתון מספרי הנועד לכשירותו של אדם או למידת התאמתו לשירות

⁶ למותר לציין כי עניינים חוקתיים, הכרוכים בפגיעה בשוויון, כפרשת אליס מילר הידועה, הם ענין אחר כמובן, והם בבחינת חריג שאינו קשור לענייננו.

צבאי, כפי שיוסבר להלן.

50. העותרים מנסים - לשווא - להשליך יהבם על טענה לפיה הציון המספרי המשקף את הפרופיל הרפואי, מועבר לכל חייל; בטענה זו הסתמכו על תשובת רס"ן זוהר לוי (המשיב 2, בכותרת העתירה), מיום 3.2.2008, שם נכתב כי "כל חייל זכאי לקבל מצה"ל כל מידע הקיים ברשומה הרפואית שלו, לרבות הפענוח המילולי רפואי של מספרי הליקוי" (שם, סעיף 5). אין הנדון דומה לראיה, והנסיון של העותרים להקיש מתשובתו הנכונה של רס"ן לוי - אינו יכול לצלוח, כמובהר להלן.

51. צה"ל מקיים, בכל הקשור למידע רפואי ורשומות רפואיות הנוגעות לחיילים, את הוראות חוק זכויות החולה, התשנ"ו - 1996, וברי כי הוא אינו מסתיר מחיילים את המידע המצוי ברשומה הרפואית שלהם, והכל על פי ובכפוף לדין.

עם זאת, גם אם באופן לא פורמאלי נודע לחייל פלוני הפרופיל הרפואי שלו במהלך השירות, הרי שהנתון המספרי המציין את סעיפי הליקוי על פי המדד הצבאי, ומחושב על סמך האבחנות הרפואיות שנקבעו לחייל, לא נמסר לאיש שאיננו מוסמך לקבלו, לרבות לא לחייל עצמו.

לאור כל האמור, על-פי תכליתו של סעיף 44א' לחוק שירות בטחון הרי שגילוי ציון הקב"א למלש"ב מהווה שימוש אסור בנתון אישי צבאי. לפיכך, על-פי סעיף 9(א)(4) לחוק חופש המידע, חל איסור על גורמי הצבא לגלות את המידע המבוקש לעותרים.

52. סיכום: נוכח כל האמור לעיל, דינה של העתירה להידחות, וכך מתבקש בית המשפט להורות, תוך חיוב העותרים בשכ"ט עו"ד ובהוצאות משפט כדת וכדין.

שמאי בקר, עו"ד

סגן בכיר א' לפרקליטת מחוז תל אביב (אזרחי)

ב"כ המשיבה